

Spørgsmaalet, er dette Standpunkt dog en Misforstaaelse. Jeg tror nemlig ikke, man kan løse Opgaven ved at fastholde dette Maal. Man vil ved at gaa frem paa den Maade naa et af to. Giver eller overdrager man Lodderne til Folk, som ikke allerede ere Landarbejdere, vil man ganske vist faa flere selvstændige jmaa Husmandsbrug, men de egentlige Landarbejders Raar ere ikke paa nogen Maade berørte derved. De ville derved hverken blive bedre eller værre stillede. Overdrager man derimod Lodderne til de nuværende Landarbejdere, vil Resultatet blive, at naar man er naaet til Ende dermed, og de alle have faaet en saadan Lod, vil denne Samfundsklasse være ophævet og gaaet over til at blive selvstændige Jordbrugere. Nu ved jeg ikke, om det er de ærede Herrer's virkelige Mening at omdanne alle Landarbejderne til selvstændige Jordbrugere og saaledes berøve hele det øvrige Landbrug al den løse Arbejdsraft. Ja, det er jo muligt, men hvis det ikke er Meningen, ved jeg ærlig talt ikke, hvad de stile imod. Det Hovedformaal, jeg tænker mig, er ikke, at omdanne Landarbejderne til noget andet end det, de ere, men derimod at forbedre deres økonomiske Raar og staafe dem en saa fri, selvstændig og uafhængig social Stilling som muligt, og det har jeg tænkt mig bedst kunde ske ved at give dem en passende Jordlod. Jeg skal sige hvorfor. Jeg tror, at i det mindste et af de Hovedonder, hele den danske Arbejdersstand lider under, er Arbejdsløshed. Dette gælder ikke alene for Landet, men ogsaa for Byerne, ikke mindst for de store Byer og allermost for Kjøbenhavn. De Herrer Socialdemokrater have nu i Aar holdt 25 Aars Jubilæum, og jeg indrømmer, at de have udrettet ikke saa lidt for Arbejderne i disse 25 Aar, selv om det ikke kan siges, at de have staaft Arbejderne alt det Arbejde, som er gjort inde i Byerne, thi dette er kun en simpel Følge af hele Udvillingens Gang. Det maa man imidlertid indrømme Socialdemokraterne, at de have forstaaet at organisere sig og benytte de foreliggende Konjunkturer. Men trods dette tales og skrives der hver Vinter, og det desværre vistnok med fuld Høje, om al den Nød og Glendighed, der herster paa Kvisten og i Baggaardene, og Hovedaarsagen til denne Nød og Glendighed er sikkert Arbejdsløsheden, og desværre tror jeg, at Socialdemokratiet, ja jeg kan næsten sige Samfundet, saa noget nær ere magtesløse over for denne Tilstand. Her nytter det ikke at strejke, thi man kan ikke nedlægge Arbejdet, naar man intet Arbejde har. Men det samme Onde lider man, som sagt, af i stigende Grad ude paa

Landet, og det ikke mest, som maaste mange tro, paa de store Herregaarde. Nej, det er særlig de Arbejdere, der ho omkring i Landsbyerne, og som skulle have deres Arbejde stiftewis hos de forskellige almindelige Gaardmænd, der lide mest under Arbejdsløsheden. Aarsagen til denne Arbejdsløshed er, tror jeg, den tiltagende Brug af de mange forskellige Maskiner. I min Barndom og Ungdom udrettede man hele Landbrugets Arbejde med Haanden, medens man nu baade saar, høster, river og fremfor alt tærsker paa Maskine — i den allerseneste Tid endogsaa ved Damp. Medens man i enhver Gaard paa 4—5 Tønder Hartkorn i min Ungdom havde Tærskere hele Vinteren igennem, har man nu i en saadan Gaard en Maskine, hvormed man tærsker sit Korn ved Hjælp af sine egne Folk, høstt tager man en Daglejer til Hjælp en Dag en Gang imellem. Følgen deraf bliver, at medens Arbejderne godt kunne have tilstrækkeligt Arbejde om Sommeren i den travle Tid — ja, der kan jo endogsaa paa den Tid være ligesom Mangel paa Arbejdsraft — vil han om Vinteren komme til, at gaa uden Arbejde i flere eller færre Dage. Som Modvægt mod dette Onde, Arbejdsløsheden, har jeg altid tænkt mig, at man skulde sørge for paa en eller anden Maade at give Arbejderen noget at arbejde paa hjemme hos dem selv, og jeg tror, at dette naturligt, rettest og mest praktisk sker ved at give ham en passende Jordlod. At man saa samtidig med, at man staaer en Modvægt mod Arbejdsløsheden, kan afhjælpe den anden Mangel, nemlig Manglen paa Arbejdsraft i den travle Tid, synes jeg kun kan gaae. Jeg tror i Modsaetning til det ærede Medlem for Lange-land (Guldbrandsen), at disse to Formaal absolut slet ikke behøve at adskilles ved et enten—eller, men meget vel kan og i Grunden maa forbindes med et baade—og. Her kommer jeg saa uvilkaarlig til Spørgsmaalet om, hvor stor denne Jordlod skal være. I den Henseende kan jeg fuldt ud slutte mig til de Udtalelser, det ærede Medlem for Bælum (S. Jensen) framkom med i sit første Foredrag, og jeg kan tilføje, at jeg i det hele i alt væsentligt kan slutte mig til hans Anskuelse. Jeg tror, man skal faa Lov til at indrømme, at han har talt nøgternt, sundt og praktisk om dette Spørgsmaal. Jeg har den fulde Overbevisning, at hans Anskuelse og Standpunkt er bygget paa Selvsyn og personlig Erfaring, i hvert Fald kan jeg sige, at hans Udtalelser falde meget nøje sammen med de Erfaringer, jeg gennem 20 Aar er kommen til ved at bruge og dyrke en saadan Jordlod som den,